

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В АПК ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Герасименко Ю.В., к.е.н.

Вінницький державний аграрний університет

Здійснено аналіз системи управління інвестиційними процесами в АПК Вінницької області, результати якого є підставою для розробки заходів щодо її вдосконалення

Одним із найважливіших завдань, яке постало перед органами регіонального управління на сучасному етапі, є створення необхідних умов для комплексного соціально-економічного розвитку певного регіону. І особливу роль у цьому відіграє активізація інвестиційних процесів. Однак регіональне самоуправління в Україні є достатньо новим суспільним інститутом, що обумовлює відсутність навичок самостійного управління даними процесами.

Метою дослідження є проведення аналізу системи управління інвестиційними процесами в АПК Вінницької області.

Відповідно до поставленої мети було здійснено функціональний аналіз структурних підрозділів Вінницької облдержадміністрації на основі нормативних документів, що закріплюють структуру, цілі, завдання, права та обов'язки відповідних органів; інших нормативних документів, в яких регламентується регіональна інвестиційна політика, а також проведене безпосереднє спілкування з начальниками відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації.

Результати досліджень. У результаті проведеного дослідження було виявлено, що у Вінницькій області функції управління інвестиційними процесами в АПК розподілені між трьома структурними підрозділами облдержадміністрації (рис. 1).

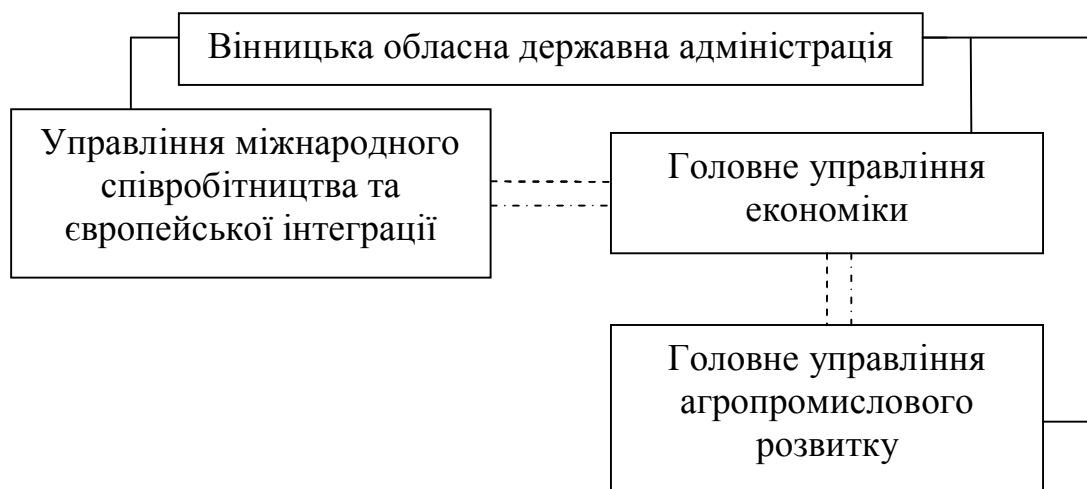

Рис. 1. Структурні підрозділи облдержадміністрації, які відповідають за управління інвестиційними процесами в АПК Вінницької області та їх взаємозв'язок

Зі сторони Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції управління інвестиційними процесами в області здійснюється відповідно до тимчасового положення про даний структурний підрозділ, в якому зазначено основні його завдання, а саме [1]:

- залучення в економіку області інвестицій, у тому числі іноземних, налагодження контактів з міжнародними фінансовими інституціями та міжнародними організаціями;

- розробка інноваційних та інвестиційних умов для сталого розвитку секторів економіки області.

Відповідно до покладених на нього завдань Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції:

- сприяє проведенню переговорів з питань розвитку інвестиційної діяльності в області, залучення іноземних інвестицій, створення спільних підприємств (з іноземними інвестиціями), визначення перспективних об'єктів та напрямів інвестування;

- проводить державну реєстрацію договорів про спільну з іноземними партнерами інвестиційну діяльність.

З боку Головного управління економіки управління інвестиційними процесами в області також здійснюється відповідно до тимчасового положення. У ньому зазначено, що основним завданням даного структурного підрозділу є забезпечення у межах своїх повноважень захисту прав і законних інтересів вітчизняних та іноземних суб'єктів господарської діяльності [2].

Відповідно до покладеного на нього завдання Головне управління економіки здійснює певні заходи, а саме:

- аналізує стан і тенденції економічного і соціального розвитку області; визначає пріоритети економічного і соціального розвитку; розробляє напрями структурно-інвестиційної політики;

- надає консультативну, інформаційну та іншу допомогу суб'єктам підприємницької діяльності, які займаються розробленням і впровадженням інноваційних та інвестиційних проектів;

- сприяє створенню спільних підприємств, заснованих на базі майна різних форм власності, у тому числі підприємств з іноземними інвестиціями; розробляє заходи, спрямовані на залучення іноземних інвестиційних та кредитних ресурсів для розвитку економічного потенціалу області;

- запроваджує спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку.

Що ж стосується Головного управління агропромислового розвитку, то його участь в управлінні інвестиційними процесами в АПК украї обмежена, хоча й передбачена тимчасовим положенням про даний структурний підрозділ [3]. У положенні зазначено основні заходи, пов'язані з управлінням інвестиційними процесами в АПК області, а саме:

- сприяння залученню інвестицій в АПК області;

- формування позитивного інвестиційного іміджу галузі.

Як видно із зазначених вище положень та особистого спілкування з керівниками відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації, ключову роль в управлінні інвестиційними процесами (навіть в АПК) у Вінницькій області відіграє Головне управління економіки, оскільки за підтримки Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції забезпечує налагодження контактів із потенційними інвесторами через розробку інвестиційної політики області, різнобічну допомогу суб'єктам інвестиційної діяльності, створення спільних підприємств та інше.

У разі прояву зацікавленості іноземного інвестора до певного об'єкта Головне управління економіки здійснює реєстрацію іноземних інвестицій, яка відбувається на підставі наступних законодавчих актів:

- Закону України “Про режим іноземного інвестування” № 93/96-ВР від 19 березня 1996 року;
- постанови Кабінету Міністрів “Про попередню державну реєстрацію іноземних інвестицій” № 928 від 7 серпня 1996 року;
- розпорядження “Про державну реєстрацію іноземних інвестицій в області” № 515 від 2 жовтня 1996 року.

Крім того, на початку кожного року Головним управлінням економіки оновлюється “Інвестиційний портрет Вінницької області”, в якому висвітлюється інвестиційний потенціал Вінниччини (економічний та інноваційний потенціал, мінерально-сировинна база, земельні ресурси, кліматичні умови та інше), а також надається перелік основних інвестиційних проектів, які реалізуються на території області.

Що ж стосується Головного управління агропромислового розвитку, то в практичній діяльності його функції зводяться лише до пошуку інвестиційних пропозицій саме в сільському господарстві, з подальшою їх передачею до Головного управління економіки (у 2007 році від сільськогосподарських виробників Вінницької області надійшла 161 інвестиційна пропозиція, а загальна потреба в інвестиційних ресурсах становила 387,4 млн грн).

Поряд з цим зазначимо, що багато інвестиційних проектів, особливо сільськогосподарських, залишаються не втіленими в життя. Основними причинами такого положення, на наш погляд, є:

- нестача у керівників регіональних органів управління необхідних знань з основ інвестиційного менеджменту і практичних навичок із стратегічного планування;
- відсутність спеціалізованих структурних підрозділів та фахівців із проектного менеджменту, які могли б не лише підготувати інвестиційні пропозиції, які б зацікавили потенційного інвестора, а й забезпечити системний підхід у реалізації регіональних інвестиційних програм;
- брак обґрунтованої інформації щодо інвестиційних пропозицій та відбору українських партнерів, здатних забезпечити їх менеджмент;
- здебільшого відсутність у потенційного інвестора гарантій, які б забезпечили захист його інтересів.

З метою активізації інвестиційних процесів у Вінницькій області

створено Раду з питань залучення іноземних інвестицій при облдержадміністрації, до складу якої ввійшли і керівники підприємств, де залучено найбільші обсяги інвестиційних ресурсів. Основними завданнями Ради є створення сприятливих умов для діяльності іноземних інвесторів, надання консультацій щодо можливостей залучення іноземних інвестицій, розв'язання проблем, що стримують процес інвестування; сприяння реалізації основних засад регіональної державної політики з питань залучення та ефективного використання інвестицій в економіку Вінницької області тощо [4].

Також в області створено систему нормативних документів, в яких регламентується регіональна інвестиційна політика. Основні з них – це Стратегія регіонального розвитку Вінницької області до 2015 року [5] та розпорядження Про план дій на 2006-2008 роки із реалізації стратегії економічного та соціального розвитку Вінницької області на 2005-2015 роки [6].

З метою створення організаційних передумов сприяння інвестиційному клімату області, Планом дій передбачено наступні заходи:

- розробка бази даних залучення інвестицій у Вінницьку область, створення системи прогнозування потреби в інвестиціях;
- створення системи моніторингу програми залучення інвестицій у Вінницьку область та моніторинг її виконання;
- заснування видання про інвестиційний потенціал Вінницької області;
- створення постійно діючої виставки (в тому числі пересувної) інвестиційної привабливості Вінницької області (по окремій програмі);
- створення бази даних інвестиційних проєктів Вінницької області;
- створення програми “Інвестиційний імідж Вінницької області”;
- розробка спеціалізованих програм місцевих та регіональних гарантій для сільськогосподарського сектора;
- інформування виробників щодо послуг підприємницьких та інвестиційних можливостей;
- створення системи страхування банківських відсотків, у тому числі надання допомоги в створенні та розвитку кредитних спілок на селі, корпоративного інвестиційного фонду, фонду операцій з нерухомістю, недержавного пенсійного фонду тощо.

За зазначеними вище заходами індикативний бюджет на плановий період становить 1265 тис. грн, а відповідальність за їх виконання в основному покладено на Головне управління економіки за підтримки (відповідно до своїх функціональних обов'язків) інших структурних підрозділів облдержадміністрації.

Діброва А.Д. вважає, що основними недоліками системи управління є дублювання функцій управління як по вертикалі, так і по горизонталі; надмірна кількість управлінських структур та відсутність координації діяльності між ними; брак мотивації щодо високоефективної праці; зловживання адміністративними методами на всіх рівнях управління. Діюча система регіонального управління неспроможна вирішувати назрілі проблеми, оскільки базується на успадкованих від минулого недосконалих форм управління, невідлагоджених економічних відносин підприємств з державою, неврахуванні

їх економічних інтересів тощо. Тому перерозподіл функцій та відповідальності між центральними і місцевими органами виконавчої влади повинен зводитись до оптимального поєднання галузевого і територіального управління [7].

Отже, оцінюючи рівень управління інвестиційними процесами в АПК Вінницької області, зазначимо, що діяльність регіональних органів у зазначеному контексті зорієнтована на забезпечення комплексного соціально-економічного розвитку області, але даний процес уповільнений, що спричинено неврахуванням ними синергійного та стратегічного підходів, неповним використанням науково обґрунтованих принципів, методів і засобів управління. І, як зазначив А.Д. Діброва, важливим критерієм удосконалення системи регіонального управління є формування дієвого організаційно-економічного механізму шляхом використання сучасних інформаційних технологій, які дозволяють отримувати повні та достовірні дані, обробляти їх у найкоротші терміни, проводити моделювання передбачувальних перспективних процесів за різноманітних варіантів розвитку зовнішнього середовища [7].

Висновки. На сьогодні відсутній чіткий механізм управління інвестиційними процесами в АПК, відповідно до його функціонально-галузевої структури, що негативно впливає на розвиток даної стратегічно важливої галузі економіки Вінницької області. Проведені ж дослідження є підставою для розробки заходів щодо вдосконалення системи управління інвестиційними процесами в АПК Вінницької області.

Література:

1. Тимчасове положення про Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Вінницької обласної державної адміністрації № 40 від 6 лютого 2007 р. / Вінницька облдержадміністрація. – Вінниця, 2007.
2. Тимчасове положення про Головне управління економіки Вінницької обласної державної адміністрації № 424 від 16 жовтня 2000 р. / Вінницька облдержадміністрація. – Вінниця, 2000.
3. Тимчасове положення про Головне управління агропромислового розвитку Вінницької обласної державної адміністрації від 28 липня 2005 р. / Вінницька облдержадміністрація. – Вінниця, 2005.
4. Розпорядження про Раду з питань залучення іноземних інвестицій при Вінницькій обласній державній адміністрації № 119 від 8 квітня 2005 р. / Вінницька облдержадміністрація. – Вінниця, 2005.
5. Розпорядження про Стратегію регіонального розвитку Вінницької області на період до 2015 р. № 291 від 1 червня 2007 року / Вінницька облдержадміністрація. – Вінниця, 2007.
6. Розпорядження про План дій на 2006-2008 рр. з реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2005-2015 рр. № 96 від 22 березня 2006 р. / Вінницька облдержадміністрація. – Вінниця, 2006.
7. Діброва А.Д. Вдосконалення системи управління аграрним сектором економіки України // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2004. – № 76. – С. 269-273.